

Økonomi- og Indenrigsministeriet
kommunalret@im.dk
cc: jgr@im.dk

8. oktober 2026

Ældre Sagen
Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86
www.aeldresagen.dk
aeldresagen@aeldresagen.dk

Høringssvar vedr. lovforslag om et mere ensartet og håndfast tilsyn med kommuner og regioner

Ældre Sagen kvitterer for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om et mere ensartet og håndfast tilsyn med kommuner og regioner.

Ældre Sagen hilser lovforslaget om at styrke Ankestyrelsens tilsyn og sikre en mere effektiv håndhævelse af lovgivningen velkommen, da vi ser det som en væsentlig styrkelse af tilsynet, at Ankestyrelsen kan give et bindende påbud til en kommune, der handler i strid med loven. Det er afgørende for borgernes retssikkerhed, at kommunale fejl opdages, dokumenteres og bringes til ophør inden for rimelig tid. Lovforslaget indeholder således flere positive elementer, herunder tydeliggørelse af tilsynets formål, krav om bedre sagsoplysning, mulighed for påbud og en lovfæstet opfølgningsforpligtelse.

Ældre Sagen finder dog anledning til at pege på en række retssikkerhedsmæssige udfordringer i lovforslaget.

Prioriteringsbestemmelse kan indebære risiko for en svækket individuel retssikkerhed

Det foreslås, at Ankestyrelsen skal prioritere sager af "væsentlig karakter", og at mindre væsentlige sager må forventes at få længere sagsbehandlingstid. Således fremgår det af lovforslaget, at konsekvensen vil være, at nogle sager vil få en længere sagsbehandling end i dag.

Selvom prioritering af ressourcer er nødvendig, indebærer modellen en risiko for, at borgere, som oplever fejl i sin egen sag, i praksis får vanskeligere adgang til et effektivt tilsyn. Hvad der fremstår som en mindre eller enkeltstående fejl for tilsynet, kan have meget alvorlige konsekvenser for den enkelte borger.

Ældre Sagen kan derfor være bekymret for, om lovforslaget vil indebære en risiko for, at sager med betydelige konsekvenser for enkeltpersoner nedprioriteres til fordel for sager, der vurderes at have større generel betydning.

Særligt på social-, handicap- og ældreområdet kan ulovlig praksis i en enkelt sag have betydelig betydning for borgerens livssituation, forsørgelse, omsorg eller sundhed. Det er derfor væsentligt, at hensynet til den enkelte borgers retssikkerhed tillægges en mere fremtrædende og selvstændig vægt ved prioriteringen af tilsynssager.

Ældre Sagen anbefaler derfor, at det præciseres i loven eller bemærkningerne, at sager, der vedrører alvorlige indgreb i borgeres lovbestemte grundlæggende rettigheder, som udgangspunkt skal anses for væsentlige sager.

Manglende garantier mod lange sagsbehandlingstider

Rigsrevisionen og Statsrevisorerne har kritiseret tilsynets langsomme sagsbehandling og påpeget de alvorlige konsekvenser, som dette kan have for borgernes retssikkerhed. Lovforslaget indeholder imidlertid ingen maksimale sagsbehandlingsfrister for Ankestyrelsens behandling af tilsynssager, selv om lange sagsbehandlingstider er en central del af baggrunden for lovforslaget.

Det er positivt, at der indføres regler om prioritering og opfølgning, men lovforslaget giver ikke borgerne nogen retssikkerhedsgaranti for, hvornår en sag skal behandles. For den enkelte borger kan en ulovlig praksis fortsætte i flere år, mens sagen behandles.

Efter Ældre Sagens opfattelse bør lovforslaget suppleres med krav om offentliggørelse af mål for sagsbehandlingstider og løbende rapportering på området, så der skabes gennemsigtighed og ansvarlighed omkring tilsynets effektivitet.

Positivt krav om dokumentation, men ingen styrkelse af borgerens processtilling

Det er positivt, at lovforslaget lovfæster Ankestyrelsens pligt til at indhente tilstrækkelig dokumentation og aktivt efterprøve kommunernes oplysninger. Dette imødegår en væsentlig del af den kritik, som Rigsrevisionen har rejst.

Ældre Sagen bemærker dog, at lovforslaget imidlertid ikke omtaler borgernes mulighed for at bidrage til sagens oplysning eller få indsigt i, hvordan Ankestyrelsen foretager sin vurdering af de fremlagte oplysninger. Ældre Sagen kan derfor være bekymret for samspillet mellem den kommune, der er genstand for tilsynet, og den borger, hvis oplysninger ofte udgør baggrunden for tilsynssagen.

Når formålet med lovforslaget er at skabe et mere ensartet og håndfast tilsyn med kommuner og regioner, bør lovforslaget også have fokus på borgernes rolle og inddragelse i tilsynsprocessen, som følger af de forvaltningsretlige grundprincipper i forvaltningsretten.

Opfølgning er en forbedring men bygger fortsat på et vidt skøn

Ældre Sagen finder det positivt, at Ankestyrelsen pålægges en lovbestemt pligt til at følge op på konstaterede fejl. Det er en væsentlig og længe efterspurgt forbedring. Lovforslaget giver imidlertid Ankestyrelsen et meget vidt skøn både i forhold til, om opfølgning er nødvendig, og hvor ofte den skal ske.

På områder, hvor fejl/retsstridig forvaltningsretlig praksis kan have alvorlige konsekvenser for borgernes rettigheder, bør loven i højere grad opstille objektive krav til opfølgningen for at sikre en ensartet praksis og hindre at fejlene fortsætter over længere tid. Ellers kan der være en risiko for, at praksis bliver uensartet, og at

borgere i sammenlignelige situationer oplever forskellig grad af opfølgning og dermed forskel i borgernes retsstilling.

Ældre Sagen anbefaler derfor, at der fastsættes mere konkrete minimumskrav til opfølgningen, navnlig i sager hvor fejl har betydning for borgernes sociale rettigheder, omsorg og pleje.

Bindende påbud

Lovforslaget giver Ankestyrelsen adgang til at udstede bindende påbud over for kommunerne. Ældre Sagen anser det for en væsentlig og positiv udvidelse af tilsynets indgrebsmuligheder.

Samtidig foreslås det, at der ikke etableres nogen almindelig administrativ adgang til at få prøvet sådanne påbud. Kontrollen overlades i stedet til Økonomi- og Indenrigsministeriets adgang til af egen drift at tage sager op. Af hensyn til retssikkerheden bør der imidlertid sikres størst mulig gennemsigtighed om de kriterier, der anvendes ved ministeriets beslutning om at rejse en sag.

Afsluttende bemærkninger

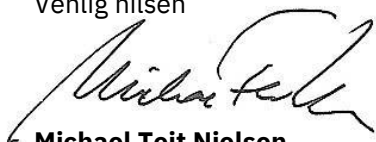
Ældre Sagen støtter lovforslaget om et stærkere, mere ensartet og mere håndfast tilsyn, og er glade for, at lovforslaget indeholder flere initiativer, som kan forbedre håndhævelsen af lovgivningen og sikre hurtigere ophør af ulovlige forhold.

Vi finder imidlertid, at lovforslaget også bør have større fokus på konsekvenserne af prioriteringsmodellen, risikoen for lange sagsbehandlingstider og behovet for klare garantier for opfølgning i sager med væsentlig betydning for borgernes rettigheder.

Retssikkerheden må ikke alene måles på tilsynets mulighed for at reagere over for kommunerne, men også på borgernes reelle mulighed for at få ulovlige forhold afklaret og bragt til ophør inden for en rimelig tid.

Det giver også anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, at de nye opgaver skal finansieres inden for Ankestyrelsens eksisterende bevilling. Uden en tilsvarende ressourceforøgelse er der risiko for, at sagsbehandlingstiderne på andre områder forlænges, hvilket kan få negative konsekvenser for borgernes adgang til en effektiv administrativ sagsbehandling.

Venlig hilsen

Michael Teit Nielsen
Vicedirektør